

شناسه (گیاه‌کد) ارقام انگور تجاری ایران

محمدعلی نجاتیان^{۱*} و حامد دولتی‌بانه^۲

^{۱*} دانشیار، بخش تحقیقات علوم زراعی باغی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان قزوین، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، قزوین، ایران.

^۲ دانشیار، بخش تحقیقات علوم زراعی باغی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ارومیه، ایران.

* نویسنده مسئول: nejatianali@yahoo.com

چکیده

جایگاه و اهمیت شناسایی ارقام میوه برای ردیابی مالکیت آن‌ها در مرکز بین‌المللی حفاظت از رقم‌های واریته‌های گیاهی (UPOV)، کاملاً مشخص است. ارزیابی حاضر با هدف تدوین شناسه (گیاه‌کد) بر روی ۱۳ رقم تجاری انگور ایران بر اساس صفات مورفولوژیک و بر طبق دستورالعمل آزمون‌های تمایز، یکنواختی و پایداری در استان‌های قزوین و آذربایجان غربی طی ۲ سال در قالب طرح آماری بلوک‌های کامل تصادفی در سه تکرار انجام شد. نتایج نشان داد هر یک صفات کمی یا کیفی به‌تنهایی، قابلیت تمایز رقم‌های انگور مورد مطالعه از یکدیگر را ندارند. درحالی‌که کاربرد همزمان ویژگی‌های کمی و کیفی کلیدی، از کارایی لازم و دقیق برخوردار بود. بطوریکه، تدوین یک "گیاه‌کد" با استفاده از امتیازهای یازده صفت رویشی و زایشی شامل تعداد پیچک‌های متوالی، شکل پهنک برگ کامل، مقطع عرضی برگ کامل، تعداد لوپ، شکل دندان، زمان شروع رسیدن حبه، اندازه، شکل و رنگ پوست حبه، میزان آنتوسیانین گوشت و تشکیل دانه و یا تظاهر چهار شاخص ویژه و متمایز شامل رنگ میوه، تشکیل دانه، طول پیچک و مقطع عرضی برگ کامل، برای تفکیک و تشخیص دقیق ارقام از همدیگر کفایت می‌کند. در نهایت اینکه معرفی و ثبت "گیاه‌کد" با کمک صفات‌های ظاهری، راهکاری کلیدی و ساده در تفکیک رقم‌های انگور بوده و جز در موارد خاص، نیاز به انگشت‌نگاری ژنتیکی نیست.

کلمات کلیدی: صفات رویشی و زایشی، تفکیک و تمایز ارقام، صفت کلیدی.